

De groene stad

Auteur: Gerard Goudriaan

Stadswandelen in het groen

Den Haag is de groenste stad van Nederland. In het noorden van de stad is veel bijzonder en aangenaam groen dat zich goed leent voor een groene stadswandeling. De volgende parken, landgoederen en andere groene gebieden komen voor in de wandeling.

Allereerst de groene landscheiding tussen het hoogheemraadschap Delfland en Rijnland aan de rand van Mariahoeve. Daarna het landgoed Marlot dat grenst aan de voormalige buitenplaats Reigersbergen, de volgende etappe. Hierna doemt het groene landgoed Oosterbeek op met zijn pittoreske witte bruggetjes.

Oosterbeek sluit mooi aan op misschien wel het hoogtepunt van de route, Park Clingendael. Het is bekend om zijn Japanse tuin, maar er is ook een Oud-Hollandse tuin en het landhuis waarin het bekende Instituut Clingendael is gevestigd.

Na dit juweel komt de route in het Hubertuspark en de Nieuwe Scheveningse Bosjes. Hij eindigt in het Westbroekpark met het prachtige rosarium, schilderachtige doorkijkjes en prettige horeca.

Routebeschrijving

Loop op het station naar uitgang Mariahoeve. Je komt in de wijk Mariahoeve. Steek na de uitgang het zebrapad over. Neem het tegelpad en kruis de trambanen. Daarna eventjes het met een bord aangegeven voetpad op, de brug over en direct rechtsaf, het asfaltpad op. Je kruist een fietspad. Volg de slinger naar links. Na 100 meter rechtsaf, Isabellaland. Na 25 meter schuin linksaf het paadje in. Volg de slinger naar links en blijf langs het water aan je rechterhand lopen.

Bij brug rechtdoor nog steeds langs het water aan je rechterhand. Op het eind van het grindpad gaan we rechtdoor een onverhard paadje in. We komen op de Bezuidenhoutseweg. Die steken we over via het zebrapad rechts. Vanaf het zebrapad even linksaf, dan rechtsaf Zijdelaan.

We komen in de wijk Marlot. Neem de eerste weg linksaf, Blauwe Kamerlaan. Aan het eind linksaf, Zuidwerflaan. Dan eerste weg rechtsaf Zuidwerfplein. Je kruist het Bloklandenplein en passeert rechts een intieme kerk. De kerk staat algemeen bekend als de Marlotkerk en is gebouwd in 1947.

Bij het water aangekomen hebben we een mooi uitzicht op park Marlot.

De vijver en het open stuk land zijn in de jaren twintig van de 20e eeuw aangebracht om het landgoed Marlot te scheiden van de in die tijd te bouwen villawijk.

We gaan linksaf en buigen met de weg mee naar rechts en naar links. Even voor de verkeerslichten rechtsaf, smal asfaltweggetje en negeer twee keer een pad naar links. Volg de slinger naar rechts. Dan bij tweede driesprong rechtsaf. Je bent in landgoed Marlot.

Bij de volgende driesprong linksaf. Tot de brug, ga die over en direct linksaf. Bij kruispunt rechtdoor, met bord aangegeven voetpad. Je passeert twee bruggetjes. Aan het eind bij driesprong rechtsaf breed voetpad. Je komt in Landgoed Reigersbergen en passeert iets later de vlindertuin.

Neem na de tuin vervolgen we het pad, daarna maken we een slinger naar rechts, dan linksaf bruggetje over, daarna linksaf. Je komt bij de volgende brug. Ga die over, daarna rechtsaf.

Er komt snel weer een brug. Ga ook die weer over. Direct links is een oude muur.

Direct na de muur kom je bij knooppunt 23. Ga linksaf richting knooppunt 27. Na de tuinmuur ga je op een kruising van paden rechtsaf naar de weg. Direct linksaf is een horecagelegenheid, misschien wel erg welkom na de start van de wandeling: Café-terras Chalet ten Bosch.

Loop verder over deze Leidsestraatweg met wit-rood teken. Tegenover woongebouw Château Bleu schuin naar rechts het brede voetpad van het Haagse Bos in. Je komt bij knooppunt 26. Je hebt hier naar links zicht op het koninklijk paleis, Huis ten Bosch.

Loop verder richting knooppunt 72. Bij dit knooppunt aangekomen ga je rechtsaf naar knooppunt 71. Brug over, Bezuidenhoutseweg oversteken via zebrapad. Je loopt rechtdoor op de Laan van Clingendael. Eerste weg rechtsaf Ary Schefferstraat. Op eind linksaf Thérèse Schwartzestraat. Brug naar rechts (Floris Arntzeniusplein) negeren. Na 50 meter rechtsaf voetpad in, bruggetje over. Neem het eerste bruggetje linksaf. Je komt op het door de gemeente Wassenaar aangegeven voetpad. Je bent in landgoed Oosterbeek.

Bij driesprong rechtsaf, volg daarna de slinger naar links. Bij de volgende driesprong rechtsaf met het brede water aan je linkerhand. Net voorbij het water is een driesprong. Hier linksaf, direct bij nieuwe driesprong rechtsaf. Bij volgende driesprong linksaf. Ga de brug over, hierna linksaf. Bij driesprong met bankje en aan je linkerhand de brede waterpartij rechtsaf. Volg het pad met het water aan je linkerhand. Je komt bij brug DSB296. Ga die linksaf over. Neem ook de volgende brug direct hierna. Na deze brug linksaf en wit-rode markering volgen. Je bent in Park Clingendael.

Na de volgende brug rechtsaf en direct na de daaropvolgende brug linksaf. Loop door naar theeschenkerij Clingendael. Meteen hierna rechtsaf, volg nog even de wit-rode markering. Tot bord met de tekst Landhuis Clingendael en Oud-Hollandse tuin. Hier linksaf. Je passeert een speeltuintje en volgt het pad langs het water aan je linkerhand. Je komt bij een van de hoogtenpunten van het landgoed: de Oud-Hollandse Tuin.

Ga de tuin in door van de trap af te dalen, daarna links aanhouden. Loop over de brug met pergola.

Na deze bijzondere brug loop je langs Instituut Huys Clingendael, Nederlandse Instituut voor Internationale Betrekkingen.

Bij eind ervan rechtsaf. Je loopt langs de zijkant van het Instituut. Houd na het Huys iets links aan. Je komt bij een stenen muur. Ga hier het aangegeven voetpad in. Het pad eindigt bij de tuin van Tuinvereniging Clingendael. Hier rechtsaf en dan links aanhouden.

Je komt na een bruggetje bij de uitgang Van Alkemadelaan. Steek die over en ga aan de overkant rechtsaf. De tweede weg linksaf is de Van Montfoortlaan. Neem het voetpad tussen de rechter- en linkerzijde van de Van Montfoortlaan. Op het eind van het pad (en de Van Montfoortlaan) rechtsaf. Laat de Van Hogenhoucklaan links liggen en ga met een slinger naar rechts, de Goetlijfstraat in. Na 100 meter linksaf, nog steeds de Goetlijfstraat. Je komt in Arendsdorp.

Verderop neem je een voetpad linksaf het park in. Loop twee houten bruggetjes over en negeer een afslag naar links en naar rechts. Aan het eind voor de rododendrons rechtsaf, vijver aan je linkerhand. Op het eind bij het water linksaf, brede brug over. Loop langs het water. Na 100 meter rechtsaf brug over.

Na 30 meter rechtsaf, langs de drie bankjes. Aan het eind bij driesprong, met links speeltuintje, rechtsaf. Loop rechtdoor met links twee grote gebouwen. Voorbij het tweede gebouw bruggetje over. Daarna linksaf langs water. Op eind rechtsaf, bruggetje over, rechtdoor aangegeven voetpad. Direct aan je linkerhand is een moskee. Op eind bij bruggetje rechtsaf. Ga na bruggetje direct linksaf. Volg de slinger naar rechts. Bij driesprong linksaf brug over. Linksaf Ruychroklaan. Eerste weg rechtsaf, Oostduinlaan. Eerste weg linksaf, Van Berwaerdeweg.

Op het eind van de weg kruis je een brede laan en neem je schuin links het niet aangegeven voetpad. Je gaat het Sint Hubertuspark in.

Het pad heeft veel voettreden. Na het pad op kruispunt van asfaltpaden rechtsaf, rode pijl volgen. Bij driesprong schuin linksaf. Op kruising bij knooppunt 51 linksaf richting knooppunt 56, onverhard pad. Na de slinger naar links de trap op van het Sint Hubertusduin met helaas in de jaargetijden met begroeiing maar weinig uitzicht.

Ga de steile trap af. Je komt op een breed zandpad. Bij kruispunt rechtdoor, rode pijl volgen. Bij volgende kruispunt rechtsaf en rode pijl volgen. Je maakt een grote halve boog naar links. Op een driesprong van asfaltpaden ga je rechtsaf, rode pijl volgen. Op de volgende kruising van asfaltpaden rechtsaf, nog steeds rode pijl volgen. Blijf bij kruispunt met drie asfaltpaden en een onverhard pad rechtdoor lopen. Bij kruispunt met ruiterspad linksaf naar de uitgang van het park met links het standbeeld van Albert Plesman.

Rechts van het beeld is de St Hubertusweg. Die ga je tien meter in om daarna schuin links de Kwekerijweg in te slaan. Je loopt langs een vroeger ministerie, de laatste keer van Infrastructuur en Milieu. Bij de nieuwe vleugel gaan we linksaf het aangegeven fiets- en voetpad in en blijven de nieuwe vleugel volgen. We gaan de vrij onopvallende brug over met rechts een mooi gelegen bruggetje en uitzicht op de stadskwekerij.

We kruisen de Kwekerijweg, komen op de Badhuisweg en passeren de Klatteweg. Rechtdoor tot de Pompstationsweg. Steek die over en ga bij de bushalte het geasfalteerde voetpad in. Je komt in de Nieuwe Scheveningse Bosjes. Vroeger een schraal duingebied dat op het eind van de 19e eeuw bos werd om mensen te verleiden in de omgeving te gaan wonen.

Negeer twee asfaltpaden naar rechts. Je loopt nu parallel aan een ruiterspad aan je linkerhand. Negeer eerst een asfaltpad naar links en later naar rechts. Het asfaltpad buigt naar rechts van het ruiterspad af. Dan op driesprong links aanhouden. Je loopt langs een klein grasveldje aan je rechterhand. Op de volgende driesprong ga je schuin linksaf.

Je komt op een brede weg, de Nieuwe Parklaan, met fietspad. Hier rechtsaf langs de manschappenbunker, onderdeel van de Atlantikwall. Je bereikt café De Boshut.

Even voor het café steek je via het zebrapad naar links de wegen en de trambaan over. Je komt op de Cremerweg. Ga die in. Je loopt langs de rand van het Westbroekpark dat we zo ingaan. Even voor het Troelstramonument rechtsaf over het geasfalteerde brede voetpad door het Westbroekpark.

Loop steeds rechtdoor, passeer het speeltuintje aan je rechterhand. Iets verder is links (wokrestaurant) en rechts (café-restaurant-terras Greens) horeca. En weer links het beroemde rosarium. Daar kun je nog een aardig rondje lopen. Genoeg fijne plekken om hier de wandeling af te ronden.

Deze wandeling staat in de wandelgids **Den Haag acht keer anders** die zal verschijnen bij uitgeverij Gegarandeerd Onregelmatig. Auteur Gerard Goudriaan is stedenverkenner en wandelsocioloog

4 **Neem een abonnement!**
Meer dan 1500 wandelkaarten **voor slechts € 13,50**